

CYNGOR SIR YNYS MÔN

PWYLLGOR:	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD:	27 EBRILL 2015
TEITL YR ADRODDIAD:	SIARTER ARCHWILIO MEWNOL
PWRPAS YR ADRODDIAD:	ADOLYGU A CHYMERADWYO'R SIARTER DDIWYGIEDIG
ADRODDIAD GAN:	RHEOLWR ARCHWILIO
GWEITHREDU:	AR GYFER CYMERADWYAETH Y PWYLLGOR

1. RHAGARWEINIAD

- 1.1 Rhaid i'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol, yn unol â Safonau Archwilio Mewnol ar gyfer y Sector Cyhoeddus, gynhyrchu Siarter Archwilio Mewnol sydd wedi cael ei chymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant.
- 1.2 Pwrpas y Siarter yw diffinio gweithgareddau, pwrpas, awdurdod a chyfrifoldeb y Gwasanaeth Archwilio Mewnol. Y Siarter Archwilio Mewnol sy'n pennu statws y Gwasanaethau Archwilio Mewnol yn y sefydliad, gan gynnwys natur perthynas ymarferol y Rheolwr Archwilio o ran adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant; mae'n awdurdodi hawl i weld cofnodiadau, staff ac eiddo ffisegol sy'n berthnasol i berfformiad dyletswyddau ac mae'n diffinio sgôp y gweithgareddau Archwilio Mewnol.
- 1.3 Rhaid i'r Rheolwr Archwilio adolygu'r Siarter Archwilio Mewnol o bryd i'w gilydd a'i chyflwyno i uwch reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant i'w chymeradwyo. Y 'bwrdd' (y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant) sy'n cymeradwyo'n derfynol y Siarter Archwilio Mewnol.

2. CAMAU GWEITHREDU ANGENRHEIDIOL

- 2.1 Ynghlwm wrth yr adroddiad hwn, mae drafft o'r Siarter Archwilio Mewnol wedi ei diwygio a'i diweddarau er sylw a chymeradwyaeth ffurfiol y Pwyllgor.
-

Teitl:	SIARTER ARCHWILIO MEWNOL
Adolygwyd diwethaf:	PWYLLGOR ARCHWILIO – 27 Ebrill 2015
Adolygiad nesaf:	PWYLLGOR ARCHWILIO – Ebrill 2018
Awdur:	RHEOLWR ARCHWILIO

1. Rhagarweiniad

- 1.1 Mae Archwilio Mewnol yn swyddogaeth archwilio annibynnol a statudol ac mae darpariaeth ar ei chyfer yn Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 2005 (Cymru) (fel y cawsant eu diwygio yn 2007). Mae'r uned y tu mewn i'r Adran y Dirprwy Brif Weithredwr ac yn darparu gwasanaeth i'r Cyngor a phob lefel o reolwyr. Mae hefyd yn cynnig cymorth i'r "swyddog cyfrifol" (y Swyddog Adran 151 dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972), gogyfer cyflawni ei gyfrifoldebau statudol i weinyddu'r holl faterion ariannol mewn modd priodol. Mae ei rôl hefyd yn cynnwys darparu sicrwydd ynghylch rheoli risg, llywodraethiant a rheolaeth i uwch reolwyr ac Aelodau'r Cyngor.
- 1.2 Dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, rhaid i gorff llywodraeth leol gynnal system archwilio mewnol ddigonol ac effeithiol ar gyfer ei gofnodiadau archwilio a'i system reolaeth fewnol yn unol ag arferion archwilio mewnol priodol.
- 1.3 Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu'r Safonau Archwilio Mewnol ar gyfer y Sector Cyhoeddus (PSIAS) sy'n cynnwys yr angen am Siarter Archwilio Mewnol ac sy'n manylu ar yr hyn y dylai Siarter ar gyfer Corff Llywodraeth Leol ei chynnwys. Mae'r Siarter Archwilio Mewnol hon wedi ei dylunio i gwrdd â'r gofyniad hwnnw.
- 1.4 Nid yw bodolaeth yr Adain Archwilio Mewnol yn lleihau dim ar gyfrifoldeb y rheolwyr wrth iddynt sefydlu systemau o reolaethau mewnol i sicrhau bod yr holl waith yn cael ei wneud mewn ffordd ddiogel, effeithiol a threfnus.
- 1.5 Mae'r Safonau yn neilltuo cyfrifoldeb am y Siarter Archwilio Mewnol a pherchenogaeth ohoni yn y sefydliad. Yn ôl PSIAS 1000, rhaid i'r Prif Swyddog Archwilio (sef y Rheolwr Archwilio yn achos Cyngor Sir Ynys Môn) adolygu'r siarter o bryd i'w gilydd ond mae'r cyfrifoldeb am ei chymeradwyo'n derfynol yn gorwedd gyda'r 'bwrdd' (sef y Pwyllgor Archwilio yn achos Cyngor Sir Ynys Môn).

2. Pwrpas y Siarter Archwilio Mewnol

- 2.1 Mae'r Safonau Archwilio Mewnol ar gyfer y Sector Cyhoeddus yn nodi mai dyma yw pwrpas Siarter Archwilio Mewnol:

“a formal document that defines the internal audit activity’s purpose, authority and responsibility. The internal audit charter establishes the internal audit activity’s position within the organisation, including the nature of the chief audit executive’s

functional reporting relationship with the board; authorises access to records, personnel and physical properties relevant to the performance of engagements; and defines the scope of internal audit activities. Final approval of the internal audit charter resides with the board.”

3. Y Diffiniad o Archwilio Mewnol

- 3.1 Yn y Safonau Archwilio Mewnol ar gyfer y Sector Cyhoeddus, dyma yw'r diffiniad o Archwilio Mewnol:

‘Internal auditing is an independent, objective assurance and consulting activity designed to add value and improve an organisation’s operations. It helps an organisation accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of risk management, control and governance processes.’

- 3.2 Dywed y PSIAS y dylai archwilio mewnol, er mwyn sicrhau'r budd mwyaf i'r sefydliad, weithio mewn partneriaeth gyda rheolwyr er mwyn gwella'r amgylchedd reoli a chynorthwyo'r sefydliad i gyflawni ei amcanion. Mae'r Safonau'n awgrymu y dylai'r bartneriaeth hon weithredu mewn modd sy'n golygu y gellir cwrdd â gofynion cyfreithiol a gofynion y PSIAS.

- 3.3 Yn ogystal, dywed y PSIAS y dylai Archwilio Mewnol ddarparu barn annibynnol a gwrthrychol i'r sefydliad ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol ei fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth. Gall hefyd ymgymryd â dyletswyddau ymgynghorol ar gais y sefydliad ar yr amod nad yw hynny'n cael effaith ar y gwaith sicrwydd craidd ac ar y sgiliau a'r adnoddau sydd ar gael.

4. Swyddogaethau a Chyfrifoldebau

- 4.1 Mae'r Safonau'n cyfeirio at amryfal swyddogion a chyrrff cyfrifol ac at swyddogaethau a chyfrifoldebau am Archwilio Mewnol. Rhestrir y prif swyddogion a chyrrff isod a nodir hefyd y swyddogaethau a'r cyfrifoldebau sydd wedi cael eu neilltuo iddynt yn y Safonau a'r swyddog neu'r corff cyfatebol y neilltuwyd y cyfrifoldebau hynny iddynt yng Nghyngor Sir Ynys Môn.

- 4.2 **‘Bwrdd’ a ‘Pwyllgor Archwilio’** – diffinnir y bwrdd fel: *‘the highest level of governing body charged with the responsibility to direct and/or oversee the activities and management of the organisation. The term ‘Board’ may refer to an audit committee to which the governing body has delegated certain functions.’*

Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi dirprwyo i'w Bwyllgor Archwilio a Llywodraethiant – mewn cylch gorchwyl sydd wedi ei gynnwys yng Nghyfansoddiad y Cyngor – y cyfrifoldeb am:

“Sicrhau fod gan yr awdurdod system gadarn o reolaeth fewnol sy'n hwyluso gweithrediad effeithiol ei swyddogaeth ac sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg a rheolaeth ariannol ddigonol ac effeithiol.” (Cyfansoddiad CSYM - Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant)

- 4.3 ‘Prif Swyddog Archwilio’** – Y swyddog sy’n gyfrifol am oruchwylio a rheoli’r swyddogaeth archwilio mewnol. Yn ôl PSIAS (Safon 1210 – gallu), rhaid i’r Prif Swyddog Archwilio feddu ar gymhwyster proffesiynol (CMIIA, CCAB neu gyfatebol) a bod â phrofiad addas. Yng Nghyngor Sir Ynys Môn, y Rheolwr Archwilio sydd â’r swyddogaeth hon.
- 4.4 ‘Uwch Reolwyr’** – yn ôl y Safonau, rhaid dehongli ‘uwch reolwyr’ yng nghyd-destun y trefniadau llywodraethiant ym mhob sefydliad unigol. Yng Nghyngor Sir Ynys Môn, ystyrir mai aelodau’r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a’r Penaethiaid Gwasanaeth yw’r uwch reolwyr. O ran adrodd yn uniongyrchol ar ganlyniadau gwaith archwilio mewnol, gwneir hynny i’r rheolwyr llinell gweithredol a’r Pennaeth Gwasanaeth lle mae hynny’n briodol. Mae’r Swyddog Adran 151 yn derbyn copïau o’r holl adroddiadau Archwilio Mewnol. Mae’r Prif Swyddog Archwilio hefyd yn cyfarfod yn rheolaidd gyda’r Dirprwy Brif Weithredwr i drafod materion yn ymwneud â risg, llywodraethiant a rheolaeth. Mae’r Prif Swyddog Archwilio hefyd yn rhydd i adrodd yn uniongyrchol i unrhyw aelod o’r Uwch Dîm Arweinyddiaeth neu’r Penaethiaid Gwasanaeth gan gynnwys y Prif Weithredwr a’r Swyddog Monitro.
- 4.5 Cynlluniau Archwilio Mewnol** - Y Prif Swyddog Archwilio sy’n gyfrifol am gynhyrchu Cynlluniau Archwilio Mewnol Gweithredol a Strategol ond, yn ymarferol, gwneir hyn mewn ymgynghoriad gydag uwch reolwyr a chan wahodd mewnbwn ganddynt.

Caiff y Cynllun Gweithredol a Strategol ar gyfer Archwilio Mewnol ei gyflwyno bob blwyddyn i’r Pwyllgor Archwilio ar gyfer ei fabwysiadu. Cyflwynir diweddariadau mewn perthynas â’r Cynllun Gweithredol i bob cyfarfod o’r Pwyllgor Archwilio fel rhan o’r Adroddiad Cynnydd ar Archwilio Mewnol y mae’r Rheolwr Archwilio yn ei ysgrifennu a’i gyflwyno.

5. Pwrpas Archwilio Mewnol

- 5.1** Swyddogaeth yr Adain Archwilio Mewnol yw deall a rhoddi sicrwydd bod y risgiau allweddol sy’n wynebu’r Cyngor yn cael eu lleddfu’n ddigonol a hefyd mae’r Adain yn archwilio ac yn asesu pa mor ddigonol a pha mor effeithiol yw’r system o reolaethau mewnol a’r system rheoli risg y mae’r Cyngor yn eu defnyddio yn ei holl feysydd. Mae’r Tîm Archwilio Mewnol yn adolygu, yn asesu ac yn cyflwyno adroddiadau ar:
- ♦ Pa mor ddigonol ac effeithiol yw’r systemau ariannol, gweithredol a goruchwylio rheolaeth a gweithrediad ymarferol y rhain yng nghyswllt y risgiau busnes y bydd raid rhoddi sylw iddynt;
 - ♦ I ba raddau y cydymffurfir gyda pholisïau, safonau, cynlluniau a gweithdrefnau perthnasol a sefydlwyd gan y Cyngor ac i ba raddau hefyd y cydymffurfir gyda chyfreithiau a rheoliadau allanol, gan gynnwys cyflwyno adroddiadau ar ofynion cyrff rheolaethol;
 - ♦ I ba raddau y mae asedion a buddiannau yn cael eu prynu am bris economaidd, i ba raddau y maent yn cael eu defnyddio’n effeithiol, i ba raddau y mae cyfrif amdanynt ac i ba raddau hefyd y diogelir nhw rhag colledion o bob math a all ddigwydd yn sgil gwastraff, afraded, gweinyddiaeth aneffeithiol, gwerth gwael am arian, twyll neu yn sgil unrhyw achos arall a sicrhau hefyd bod cynlluniau parhad busnes digonol yn eu lle;

- ♦ Ar addasrwydd, cywirdeb, cadernid ac integriti gwybodaeth rheoli cyllid ac unrhyw wybodaeth arall a dulliau a ddefnyddir i nodi, mesur, egluro a chyflwyno adroddiadau ar wybodaeth o'r fath.
- ♦ Integriti'r prosesau a'r systemau, gan gynnwys y rheini sy'n cael eu datblygu, gyda golwg ar sicrhau bod y rheoliadau sydd yn eu lle yn cynnig digon o ddiogelwch yn erbyn unrhyw gamgymeriad twyll neu golled o bob math; a bod y broses hefyd yn mynd law yn llaw ag amcanion strategol y Cyngor;
- ♦ Y camau dilynol a gymerir i gywiro unrhyw wendidau a ganfuwyd mewn unrhyw arolwg gan yr Adain Archwilio Mewnol gan sicrhau bod yr arferion da yn cael eu nodi a hefyd yn cael eu dwyn i sylw cylch eang;
- ♦ Gweithrediad trefniadau llywodraethu corfforaethol y Cyngor.
- ♦ Y potensial y bydd twyll neu ddrygioni arall yn digwydd – gwneir dadansoddi o'r systemau rheoli sy'n berthnasol i unrhyw waith risg uchel.

Yn ogystal mae'r adran yn ymchwilio i dwyll ac anghysonderau yng nghyswllt:

- ♦ Cynnal ymchwiliadau i adroddiadau o anwybyddu rheolau'r Cyngor neu i weithgareddau troseddol h.y. twyll yn erbyn y Cyngor.
- ♦ Cynnal ymchwiliadau i unrhyw adroddiadau gan staff neu bobl eraill sydd yn rhan o weithgareddau ar ran y Cyngor a chan aelodau o'r cyhoedd pan geir gwybod am y posibilrwydd bod rheolau neu reoliadau yn cael eu diystyru, neu pan fo achosion o gamreoli neu o gamymddwyn neu achosion o dwyllo'r awdurdod.

5.2 Pryd bynnag y tybia bod hynny'n angenrheidiol bydd yr Adain Archwilio Allanol yn cynnal ymchwiliadau, naill ai yn annibynnol neu ar y cyd gyda'r Adain Archwilio Mewnol.

6. Annibyniaeth

6.1 Yn ôl y Safonau, rhaid sefydlu trefniadau adrodd a rheoli sy'n gwarchod annibyniaeth a gwrthrychedd y Prif Swyddog Archwilio, yn arbennig mewn perthynas â'r egwyddor bod rhaid i'r Prif Swyddog Archwilio fod yn annibynnol ar y gweithgareddau sy'n cael eu harchwilio. Yn ogystal, mae'r Safonau'n mynnu fod sefydliadau yn sicrhau fod annibyniaeth y Prif Swyddog Archwilio'n cael ei gwarchod er mwyn osgoi gwrthdaro o ran diddordebau, p'un ai canfyddiad yw hynny neu'n digwydd mewn gwirionedd.

6.2 Felly, yng Nghyngor Sir Ynys Môn, mae Archwilio Mewnol yn annibynnol ar y gweithgareddau hynny y mae'n eu harchwilio a hynny i sicrhau y ceir barn ddiuedd sy'n angenrheidiol i'r gwaith ac er mwyn sicrhau fod rheolwyr yn cael cyngor diduedd.

6.3 I ddiogelu ei hannibyniaeth mae'r Adain Archwilio Mewnol yn gweithio y tu mewn i fframwaith sy'n:

- ♦ Caniatáu mynediad dirwystr i holl weithgareddau'r Cyngor.

- ♦ Caniatáu mynediad dirwysr i'r holl waith, cofnodiadau, asedau staff ac eiddo er mwyn cael unrhyw wybodaeth ac esboniadau sy'n hanfodol iddo gyflawni ei swyddogaethau. (Dan amgylchiadau eithriadol iawn pan fo'r "swyddog cyfrifol" (Swyddog Adran 151) ynghyd â'r Swyddog Monitro yn credu y buasai hyn yn torri cyfraith cyfrinachedd, neu yn torri darpariaethau'r Ddeddf Hawliau Dynol neu ofynion y Ddeddf Diogelu Data, trosglwyddir y mater i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant ei ystyried.
 - ♦ Caniatáu mynediad llawn a rhydd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant trwy'r Rheolydd Archwilio.
 - ♦ Caniatáu mynediad rhydd i uwch reolwyr, i Aelodau ac i'r holl weithwyr.
 - ♦ Darparu ar gyfer rhyddhau adroddiadau archwilio yn ei henw ei hun.
 - ♦ Ei gwahanu'n glir oddi wrth y gwaith llinell.
- 6.4 Gwneir popeth bosib i ddiogelu gwrthrychedd a hynny trwy sicrhau bod holl staff yr Adain Archwilio Mewnol yn rhydd o unrhyw wrthdaro buddiannol a thrwy sicrhau hefyd nad ydynt yn gwneud unrhyw waith y tu allan i'r maes archwilio. Gwneir y cyfan o'r gwaith archwilio mewnol yn gwbl gytûn â PSIAS a Rheoliadau Ariannol y Cyngor.

7. Swyddogaeth Atal Twyll

- 7.1 Rhaid i'r Rheolwr Archwilio reoli gwasanaeth archwilio cyflawn i'r Cyngor a bydd hwnnw yn cynnwys archwilio systemau, cysondeb, cyfrifiaduron a chontractau yn ychwanegol at wneud unrhyw waith archwilio i dwyll ac anghysonderau.
- 7.2 Mae gwaith atal twyll yn cynnwys, yn y lle cyntaf, sicrhau fod rheoliadau digonol ar gael i atal, canfod ac adrodd ar dwyll ar lefel Gwasanaeth.
- 7.3 Pan geir honiadau o afreoleidd-dra ac / neu dwyll, mae Archwilio Mewnol yn gyfrifol am ymchwilio i'r achosion o afreoleidd-dra a thwyll sydd, fe honnir, wedi cael eu cyflawni gan weithwyr y Cyngor neu gan eraill yn erbyn y Cyngor.
- 7.4 Mae'r Rheolwr Archwilio yn sicrhau fod trefniadau digonol yn cael eu sefydlu i ymchwilio i honiadau a dderbynnir a bod lefel y wybodaeth a'r arbenigedd yn yr adain ar gyfer ymchwilio'n benodol i afreoleidd-dra a thwyll yn cael ei chynnal.
- 7.5 Caiff crynodebau o gasgliadau ymchwiliadau eu cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant ar ffurf adroddiadau cynnydd chwarterol. Caiff Adroddiad Blynnyddol ar Atal Twyll hefyd ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant ac ynddo, nodir y gweithgareddau atal twyll yr ymgwymerwyd â nhw ym mhob blwyddyn ariannol.

8. Perthynas gyda'r Archwiliwr Allanol

- 8.1 Mae'r PSIAS yn cydnabod, er bod gan yr archwiliwr allanol ddyletswyddau statudol gwahanol, fod manteision clir i'r Awdurdod o gynnal perthynas weithio dda rhwng yr

Adain Archwilio Mewnol ac Archwilio Allanol. Y fantais amlycaf yw cyfle i osgoi dyblygu gwaith ac i'r diben hwn cynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng y Pennaeth Gwasanaeth (Archwilio) a'r Archwilwyr Allanol.

9. Adnoddau Archwilio

- 9.1 Yn yr adain, bydd rhai staff gyda chymwysterau priodol a rhai hebddynt ac anelir at sicrhau bod ynddi wahanol arbenigeddau proffesiynol i adlewyrchu gwaith amrywiol y Gwasanaeth Archwilio Mewnol.
- 9.2 Mae adnoddau'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cael eu hadolygu'n flynyddol gan y Pwyllgor Archwilio trwy dderbyn diweddariad y Rheolwr Archwilio ar y Cynlluniau Strategol a Gweithredol – Archwilio Mewnol.
- 9.3 Onid yw unrhyw arbenigedd yn y Gwasanaeth Archwilio Mewnol, yna bydd y Rheolwr Archwilio, lle mae adnoddau'n caniatáu, yn cael y rheini yn ôl y gofyn o'r tu allan i'r Cyngor.
- 9.4 Ni fydd yr Adain Archwilio Mewnol yn rhan o waith dydd i ddydd yng nghyswllt unrhyw systemau rheoli cyllid mewnol.

10. Hyfforddiant Archwilio

- 10.1 Bydd y Rheolwr Archwilio yn cynnal arolygon rheolaidd ar anghenion datblygu a hyfforddiant yr holl staff archwilio trwy gynnal gwerthusiadau blynyddol a bydd yn trefnu hyfforddiant mewn swydd trwy droi at gyrsiau mewnol ac allanol.
- 10.2 Yn ôl PSIAS (1230 – Datblygiad Proffesiynol Parhaus), rhaid i archwilwyr mewnol wella eu gwybodaeth, sgiliau a chymwyseddau eraill drwy ddatblygiad proffesiynol parhaus.

11. Cyflwyno Adroddiadau

- 11.1 Yn ôl y Safonau, rhaid i'r Prif Swyddog Archwilio adrodd i lefel yn y sefydliad sy'n caniatáu i'r swyddogaeth archwilio mewnol gyflawni ei gyfrifoldebau ac adrodd i'r bwrdd yw'r dull a dderbynnir yn gyffredinol fel yr un sy'n sicrhau annibyniaeth y sefydliad.
- 11.2 Gyda phob aseiniad archwilio rhaid cyflwyno adroddiad ffurfiol. Ceir cyfarfodydd ymgynghori gyda'r holl reolwyr hynny sy'n gyfrifol am y maes a adolygir gyda golwg ar gytuno yng nghyswllt cywirdeb ffeithiol y casgliadau a'r canfyddiadau. Ar ôl cyrraedd cytundeb, cyhoeddir adroddiadau drafft i reolwr ac/neu Bennaeth Gwasanaeth perthnasol y swyddogaeth syn cael ei hadolygu. Mae adroddiadau drafft yn cynnwys cael ymateb y rheolwyr o ran cadarnhau eu bod yn derbyn yr argymhellion a wnaed, y camau a gymerir i weithredu'r argymhellion a'r swyddogion y neilltuwyd y cyfrifoldeb gweithredu iddynt ynghyd ag amserlenni ar gyfer gweithredu. Unwaith y bydd y cynllun gweithredu wedi ei gwblhau'n llawn a'i ddychwelyd i'r Tîm Archwilio Mewnol, cynhyrchir adroddiad terfynol a'i gyhoeddi.
- 11.3 Caiff copïau o'r holl adroddiadau Archwilio Mewnol eu hanfon ymlaen i'r Swyddog Adran 151 er gwybodaeth. Caiff crynodebau o'r holl adroddiadau Archwilio Mewnol

gweithredol eu cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant mewn adroddiadau cynnydd chwarterol.

- 11.4 Bydd unrhyw adroddiadau Archwilio Mewnol sy'n derbyn barn sicrwydd 'Coch' drwy system CAG y Gwasanaeth Archwilio Mewnol eu cyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant mewn adroddiadau cynnydd chwarterol.
- 11.5 **Tracio Argymhellion** – Dan PSIAS (2500.A1 – Monitro Cynnydd), rhaid i'r prif swyddog archwilio sefydlu proses ddilyn-i-fyny er mwyn monitro a sicrhau fod rheolwr wedi gweithredu'n effeithiol neu eu bod wedi derbyn y risg o beidio â gweithredu.
- 11.6 Mae'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn cynnal system electronig ar gyfer tracio argymhellion yn achos yr holl argymhellion Archwilio Mewnol a wneir. Adroddir yn rheolaidd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant ar berfformiad rheolwyr mewn perthynas â gweithredu'r argymhellion hyn a hynny drwy gyfrwng adroddiadau cynnydd a gyflwynir gan y Rheolwr Archwilio.

12. Adroddiad Blynyddol y Rheolwr Archwilio

- 12.1 Mae'r Rheolwr Archwilio yn cynhyrchu adroddiad blynyddol ar weithgaredd Archwilio Mewnol yn ystod y flwyddyn sydd newydd ddod i ben a chaiff yr adroddiad hwnnw ei gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant nesaf wedi i'r cyfnod ddod i ben. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn archwilio mewnol flynyddol sy'n seiliedig ar ganlyniadau'r gwaith archwilio a wnaed yn ystod y cyfnod perthnasol.

13. Yr Iaith Gymraeg

- 13.1 Mae'r Adain Archwilio Mewnol yn gwbl gefnogol i Bolisi Iaith Gymraeg yr Awdurdod. Adroddir yn ddwyieithog lle bynnag y mae hynny'n bosibl ac mae mwyafrif staff y Gwasanaeth Archwilio Mewnol yn ddwyieithog a gallant gynnal adolygiadau yn newis iaith y sawl sy'n cynorthwyo gydag adolygiadau.